

ЖАҢЫ БИЛИМ БЕРҮҮСАБАГЫНЫН ПЛАНЫ

Сабактын аталышы :Кыргыз адабияты

Классы :10-класс

Күнү _____ айы _____ жылы _____ 2021_

Жаңы сабактын темасы :А.Осмоновдун өмүрү ,чыгармачылык жолу.

Сабактын тиби :Жаңы билимди өздөштүрүү.

Сабактын формасы :Сабак-поэзия) көркөм окуу сабагы(

Сабакты өтүүметоду: Интерактивдүү, көрсөтмөлүү, аңгемелешүүж.б. Жабдылышы, керектелүүчүкаражаттар: ырлары, слайд, улуу акындын сүрөттөрү, обондуу ырлардын дисктери, буклеттер ж.б.

Жаңы бере турган негизги түшүнүктөр:

Жаңычыл акын ,канаттуу поэзия ,акындын кыргыз адабиятындагы орду.

Акындын чыгармаларынын ырларынын ,жаңычылдыгы ,тематикалуулугу ,эмгекке , мекенди сүйүүгө ,адамды инсандык касиетке тарбиялоодогу ырларынын мазмунун ачып берүү.

Сабактагы жаңылык:

Жаңылыкты мугалимдин ачуусу	Жаңылыкты окуучунун ачуусу
1. Акындын ыр жазууда өзүнө бөтөнчө мамиле кылгандыгын, маселен,“ Байлык ,үй-жай ,ден соолуктан ардактуу ,мага берсе эки сабак ыр берсин ” ж.б .идеяларды окуучуларга түшүндүрүү;	А.Осмонов жаңычыл акын экендигин, ырларынын тематикасы түрдүү, предметтүүэкендигин талдап түшүнүшөт.
2. Ырларын көркөм окууга үйрөтүү. А.Осмоновдун кыргыз поэзиясындагы өзгөчө ордун баалоо.	Акындын жеке тагдыры , поэзиясынын , сүйүүырларынын окурмандардын жан дүйнөсүнө жакындыгын билишет.Көркөм окуунун ыкмаларына

	машыгышат.
3. А.Осмоновдун кыргыз адабиятындагы, маданиятындагы ордун ,эл ичиндеги ага болгон урмат-сыйын айырмалап түшүндүрүү.	Акындын кыргыз адабиятындагы , маданиятындагы өзгөчө ордун түшүнүшөт.
4. Окуучуларга проблемалык суроолорду кое билүү, чыгармачылыгындагы өзгөчөлөлүгүн түшүнүшөт.	Окуучулар өз алдынча ой жүгүртүшүп , ырларына баа берип , акын жөнүндө сынчыл ой жүгүртүшөт.

Ишмердиктер:

Мугалимдин окуучулар менен бирге иштөөдөгү ишмердиги жана чыгармачылыгы:

Сабактын жүрүшү :Биз ,бүгүн ырдан килем токуган ,бүтүн өмүрүңгө айланган , сүйүүнүн ыйыктыгы ,анын ачуу даамы ,мааниси жөнүндө терең жаза билген ,ой жүгүртүүсүкөнөн ,улуу акын А.Осмоновдун тагдыры ,чыгармачылыгы жөнүндө өтөрүбүздү билдинер !Акын өзүнүн тагдыры тууралуу төмөнкүдөй жазып калтырган :

“Таштан болор, кумдан болор төшөгүм,

Аз болсо да ,сыртта калар сөздөрүм”...

- Силер акындын кайсы ырларын жактырасыңар?

-“**Ата Журт**”- “Жылуу кийин ,жолуң кыйын үшүрсүң ,

Кыш да катуу, бороон улуп ,кар уруп...”

-“**Мен кыргыздын акыны**” - Ким берсе да жакшы берген бактымды”...

-“**Ысык-Көлдө төрт мезгил**”, “**Тирүүлүк**”, “**Адамга**”, “**Бүкөн**”, “**Отуз жаш**” ж.б. ыр-поэмаларынан үзүндү окушат.

Андан соң ,акындын өмүрү ,ырдан бүткөн жан дүйнөсү ,үй-бүлөлүк тагдыры тууралуу слайд көрсөтүлөт .Андан соң окуучуларга обондуу ырлары уктурулат“ .Сулууга ,” “Саанчы жеңе ”ж.б .

Мугалим :Эми ,окуучулар !Алыкулдун жеке тагдырына токтололу .Ал жаш кезинен ата-энесинен ажыраган. Жетим балдар үйүндө тарбияланган .

»Эң жаш калып ,эсте калбай ата-эне,

Кайнап-бышып далай кыйын кезеңге.”

Окуучулар: “Жан боорумдай көңүлүмө көз жашың,

Ата-энемден көз жаш көргөн эмесмин...”.

1932-жылы акын катуу ооруп калат. Бул тууралуу “Оорулуу акын” деген ырын жазган. “Оорулуу акын, сөздөрүлтын.

Алсыз, жалгыз отурат,

Кантсин акын.

Ак кагаздын

Бетин ырга толтурат.

Эми, окуучулар, көп улуу инсандардын турмушунан байкагандай, улуу адамдардын сүйүүсүдө өзгөчө болот окшойт...

Акындын алгачкы сүйүүсү –Айдайга арналган. Аны ата-энеси башка бирөөгө турмушка берет. Айдай бир жылдан кийин каза болуп калат. Алыкулдун арманы арылбай, “Айдай” деп жүрөгүсөктү, ага арнап, далай ырларды жазды. Силер акындын сүйүүтемасындагы ырлары менен таанышыңар .Кийин Алыкул үй-бүлө куруп ,Жыпар аттуу кыздуу болот, өз жашоосуна ыраазы болуп, эл катары турмушун улантат. Бирок анын бактылуу күндөрүбат эле өзгөрүп ,кызы Жыпар чарчап калат .Зейнеп менен дагы оту күйүшпөйт...

Мугалим: “Өзүмдүөзүм” деген ырын алып көрөлү.

“... Мен өзүмдүбир кылымдан карасам,

Тээ алыстан чаң ызгыткан шаң чыгат.

Өлбөстүктүн өжөр эркин талашкан,

Эрдигинен нечен тирүүжан чыгат...”

Ооба ,Алыкул катуу оорудан айыга албайт. 35 жашында, өзүайткандай, “Бүтүн кыргыз көтөрө алгыс ыр токуп...” берип, о дүйнөгө кете берди.

Күтүлүүчүнатыйжалар

Компетенттүүлүктүн багыттары	Окуучулар ээ болуучу компетенттүүлүктөр
Адабий-теориялык	
Окуучулар акындын ырларындагы предметтүүлүктү , тематикалык түрдүүлүктү ,	Окуучулар А.Осмоновдун чыгармачылыгынан философиялуу лириканы

мазмундун тереңдигин философиялуулугун талдай алуу .	өздөштүрүшөт , поэзиядагы жаңычылдыгын , предметтүүлүктү түшүнүшөт.
Коммуникативдик	
Бири-бири менен баарлашуу , ой бөлүшүү , проблемалуу суроолорду берүү , ынанымдуу жоопторду тексттен табуу , сынчыл ой жүгүртүү.	Окуучулар көркөм окууга машыгышат, кеп байлыгын өстүрөт, ырды талдоо менен оозеки кеби өсөт, чыгарма боюнча жаңы текст түзүүгө машыгышат;
Этномаданий:	
А.Осмоновдун чыгармаларынан эл достугун ,Ата-Журттун ыйыктыгын , кыргыз элинин нарктуулугун сүйлөөгө тарбиялоо.	Эл достугун билишет , кыргыз элинин нарктуулугун , улуулугун билишет , ата-энени урматтоого , боорукерликке , эмгектенүүгө шыктанышат.

Окуучунун ишмердигин баалоо :Диагностикалык баалоо) анткени, тема боюнча-1 сабак (

Үйгө тапшырмалар:

Чечүүчү проблемалуу суроолор:

Эмне үчүн А.Осмоновду оптимист акын дейбиз?

Акындын поэмаларынын өзгөчөлүгү эмнеде?

Чыгармачыл бышыктоо үчүн суроолор:

Бул жашоого ыр менен келген, жан дүйнөсү таза, бир чети аянычтуу, бир чети даңазалуу акыныбыз жөнүндө чакан эссе жазуу.

Мугалим :Өжөрбаева С. М.

Колу:_____

**С .Өжөрбаева, Б.Акиренова, Г.Сагынбаева,
Г .Ешманбетова ,Э.Дүйшөмбиева ,А.Бексултанова,
Бишкек шаарынын 74№ орто мектебинин
кыргыз тили ,адабияты мугалимдери**